

J

**Bianca
Bellová
Jezero**

Z

R

Nami je zpocený. Drží se bábiny sádelnaté ruky. Vlny jezera pravidelně pleskají o betonové molo. Z městské pláže sem doléhá křik, spíš vřískot. Musela to být neděle, když je tu na dece i s bábou a dědkem. Ještě někdo tu je, Nami si vybavuje tři červené skvrny plavek, tři trojúhelníky bikin a nad nimi vyčesaný ohon tmavých vlasů, jako koňský ocas, a dva chomáče tmavých chlupů v podpaží. Tři trojúhelníky se pomalu pohybují na slunci, převracejí se, až je z nich jen jeden. Kus od břehu mrskne líně ocasem sumec.

„Ta hladina mi přijde nějak níž, než bejvala,“ prone-se bába a hlučně plácne mouchu, která jí usedla na břicho. Bába žvýká pražená slunečnicová semínka ze stánku u pláže a slupky plive na beton před sebe.

„Co to meleš?“ zasměje se dědek. „Ženský rozumy — druhá nejhorší věc na světě po kocovině!“

Dědek se směje, kýve se zpredu dozadu, ruce položené na stehnech, v jedné drží mezi prsty se zažranou špínou cigaretu bez filtru.

Tři trojúhelníky berou termosku, pohnou se k Nami-mu a podávají mu mátový čaj.

„Napij se, holoubku.“ Tak vida, tři trojúhelníky mají hlas. Je příjemně hluboký, jako jejich stará studna za domem. Nami pije, čaj je lahodný, slazený medem, zcela bez odporu mu klouže do krku.

„Tak poď, holoubku,“ řekne dědek smířlivě, „ať o tobě nikdo neříká, že jsi posera. Ve třech letech tu každé kluk musí umět plavat.“

Dědek si přejíždí dlaní po kulatém bříše. Nedopalek cvrnkne do vody, kde zasyčí. Namimu se do vody nechce. Chce ležet na dece, opírat se o bábino měkké břicho a pozorovat tři červené trojúhelníky. Zkusí zvednout ruku, ale ta mu líně spadne zpátky do klína.

„Běž, Nami,“ povzbuzuje ho bába. „Koupim ti lízátko.“

Lízátko je přilepené k celofánu, nikdy ho nejde vybalit. Nami ho dostává jen málokdy, jen na Den míru a když přijedou tři trojúhelníky. Lízátko chutná po spáleném cukru a fialkách. Namimu moc nechutná, ale vzácnost lízátka ho stejně nutí pokaždé se na něj těšit a dělat pro lízátko to, co se po něm chce.

Nami se pomalu zvedá, ale ještě než si stačí stoupnout, zjišťuje, že letí vzduchem.

„Tak plav, jesetere!“ křikne za ním dědek a rozesměje se. Tři trojúhelníky vykřiknou, bába taky. Nami se bolestivě udeří do boku, prorazí hladinu a klesá tmavou vodou. Nad

sebou vidí pableskování slunce v roji bublin, které za ním zůstávají. Má vyražený dech, bolí ho plíce. Jak klesá, voda se ochlazuje. Nami klesá strnule, ruce mu v upažení vlají podél těla. Myslí na to, že už za chvíli uvidí Ducha jezera, který žije na dně. Tlak na plicích roste, uši mu vybuchují. Instinktivně zalapá po dechu a začne lokat vodu. Přestává vidět. Rukama i nohama zběsile mává a to ho přibližuje k hladině. Všechno je černé a blýskavé.

„Pitomče stará,“ uleví si bába, když se Nami konečně nadechne a začne zběsile vykašlávat špinavou vodu. „Vole jeden starej, tobě by jeden nesvěřil ani plechovku se žížalama!“

„Co je?! Je dobrej, ne? Nevidělas, jak sám vyplaval?“ odušil dědek. Hlas se mu trochu chvěl. „Je to bojovník!“

„Pojď sem, holoubku,“ řeknou tři trojúhelníky z hloubi země a přivinou si ho k sobě. Jeden bušící hrudník na druhém. Nami se uklidní a přestane kašlat. Pod trojúhelníky je vyhrátá bronzová kůže a voní. Tři trojúhelníky ho tisknou, líbají do vlasů a něco šeptají. Nami je klidný, vlasy té ženy ho šimrají v obličejí a ona začíná zpívat.

„Nezpívej mu,“ okřikne ji bába. Nami sebou trhne, ale pak už leží klidně. Je nehybný, předstírá, že je mrtvý, že tu vůbec není. Zpěv utichne, jen s každým výdechem se ozve sytý zvuk, jako když vibrace ještě rozechvívají zvon, do kterého už srdce netluče. Nami by takhle chtěl setrvat navždycky. Nenápadně mžourá do tváře té ženy, ale vidí jen špičku nosu a vystupující lící kosti. Když jdou domů, Nami omdlí a dědek ho musí nést.

Nejdou přes náměstí se sochou Státníka a výkopem, který Rusové vybagrovali na odpadky, ale zadem, za sídlištěm.

„Tebe je kus, chlape,“ brblá dědek a strne, když mu uklouzne noha a jen taktak se mu podaří vybalancovat pád. Doma Nami dostane lízátko. Líže ho spíše z povinnosti a sleduje po očku tři trojúhelníky, které už se mezitím proměnily v zelenomodré květované šaty. Když může, tak se jich dotýká, a ony mu na oplátku voní.

Večer začne Nami divoce zvracet. Žaludek se mu nekontrolovatelně stahuje a z Namiho vycházejí litry špinavé vody, máátový čaj a kusy lívanců s ovčím sýrem. Zelenomodré květované šaty ho hladí po čele, drží mu hlavu při zvracení, otírají mu ústa a konejší ho. „Pšt, teď už to bude dobré, holoubku,“ šeptají.

Když se Nami ráno probudí, zelenomodré šaty už jsou pryč. Napije se černého ruského čaje a obratem ho vyzvrací.

Nami vyrůstal v pachu rybiny, a tak ji vlastně nikdy pořádně nevnímal. V městečku Boros je líheň jeseterů a hned vedle ní závod na zpracování ryb. Sousedka Alea v rybí továrně pracuje; občas přijde posedět na zápraží a přinese výměnou za pytel brambor kýbl kaviáru. Nami ho pak musí jíst k snídani i k večeři, sedí u kýblu a nabírá ho lžicí, dokud se mu neudělá špatně.

„Snědls?“ ptá se bába a Nami klopí oči a čumí do podlahy.

„To je dobře,“ praví bába, „kaviár je ta nejzdravější věc na světě. Hned po ženšenu!“

„A po šukačce,“ směje se z kouta dědek, mne si palcem koutek oka, mezi ukazovákem a znetvořeným prostředníkem drží cigaretu bez filtru.

„Že se nestydíš, dědku!“ kárá ho bába, ale směje se. Smaží lívance a maže je máslem. „Jíš jako honorace,“ usmívá se, když je podává Namimu. Nami má kaviár rád, ale zdá se mu, že to není všechno. Doufá, že něco podstatnějšího ještě leží před ním, ale nedokáže to ve čtyřech letech úplně dobře vyjádřit. Drtí černé kuličky mezi zuby a bezmyšlenkovitě si loupe strup z kolene.

Bába má velkou bouli na kostrči, široké kostnaté kyčle a měkké břicho, na kterém Nami usíná. Tvrdou suchou dlaní ho hladí po vlasech a vypráví mu pohádky o Duchu jezera a o bojovnících Zlaté hordy, kteří spí ve skále Kolos a čekají, až je přijde probudit velký bojovník.

„Budu to já?“ ptá se Nami.

„Budeš to ty, hochu,“ usmívá se bába.

„Jak je najdu?“

„Prozřetelnost tě povede, holoubku,“ řekne bába a on klidně usne.

Je Den rybolovu, největší svátek roku. Na náměstí, kolem sochy Státníka, se shromáždí celé město, děti jsou oblečené ve sněhobílých košilích, chlapci mají barevné vázanky, děvčata mašle. Stánkař Akel, který obvykle prodává sleď a slunečnicová semínka, má na stánku i cukrovou vatu a lahodné koblihy nacucané přepáleným tukem. Je to den,

kdy žádný z rybářů nevyjede na jezero, protože všichni slaví. V jedenáct hodin dopoledne už málokterý stojí na nohou, protože musejí mohutně obětovat Duchovi jezera.

Předseda závodu na zpracování ryb má dlouhou řeč, při níž hledí střídavě na jezero a na oblohu a blahořečí pokroku a kolektivizaci. Muž, který má na hlavě šamanskou čelenku, ale nikdo o něm nemluví, jako by tam ani nebyl, tančí kolem sochy Státníka. Ruští inženýři a jejich ženy v první linii jsou oblečeni ve velkoměstském stylu, ženy mají boty na podpatku, přes ruku kabelu z koženky a vlasy vysoko vyčesané, místní ženy o nich hovoří s pohrdáním, někdy si i odplivnou. Jeden z malých ruských chlapců je i přes svůj tupý výraz předmětem obdivu, protože během projevu přejíždí náměstí ve vzrjícím šlapacím autíčku. Nami z něj nemůže spustit oči; drží se báby za zpocenou ruku, nohy má překřížené, už chvíli se mu chce hrozně čurat. V ruce drží mávátko ve tvaru ryby. Po jeho druhém boku stojí dědek, spíš se kymácí a hlava mu padá, občas se ozve hlasité mlas-kání. Zahřmí, nebo to je možná střelba z ruských kasáren. Ruští inženýři a jejich ženy se po sobě znechuceně dívají a vrtí hlavou. Proslov už dávno nikdo neposlouchá, ženy se polohlasně baví, ale ze slušnosti nikdo neodchází. Všichni myslí na hostinu připravenou v budově závodu na zpracování ryb: lívance s kaviárem, sledě v majonéze, cibulový koláč, ostružinové víno pro ženy a spousty kořalky pro jejich muže. Nami nepřestává hledět na zelené šlapací autíčko, jak jede přes nerovnosti a výmoly jako tank, Nami se snaží odvrátit zrak, ale nejde to, autíčko pořád vidí, i když zavře oči. Útroby se mu bolestivě svírají závistí.

„Půjdem už, babi?“

„Už, vydrž.“

„Kolik ještě?“

„Ještě chvilku.“

Chvilka se pro pětiletého chlapce limitně blíží nekonečnu.

„Babi.“

„Co je pořád?“

Nami mlčí.

„Ty ses pochcal.“

Dědek se probere z klimbání a nejistě se rozhlíží.

„Kluk se pochcal,“ řekne bába šeptem a drcne do dědka.

„Blbče,“ zachraptí dědek.

Nami má zepředu na kraťasech zvětšující se skvrnu a stružka moči mu teče po obou stehnech. Znovu zahřmí a tentokrát se i zablýskne. Předseda závodu má ještě několik stránek proslovu před sebou, cloumá mu s nimi vítr. Bez dalšího varování se najednou protrhne obloha, jako když bába vyleje necky. Zatímco ženským se rozpadají drdoly, po obličejích jim modré šminky roztékají v hydrologické mapy a vysoké podpatky kloužou v bahně, které na náměstí v okamžiku vzniklo, předseda rybiho závodu nepřestává řečnit. Socha Státníka mlčky vzpíná paži k obloze. Nami je vmžiku promočený skrz naskrz, z jeho červeného mávátka zbyde jen špejle a potůčky červené barvy na paži. Náměstí se změnilo v oranici, lidé zapadají po kotníky do bláta a boty se jim zouvají. Kluk ve šlapacím autičku uvízne v bahně a brečí. Dědek zakloní hlavu a nechá si dešť padat na obličej. Náměstí leží lehce ve svahu, a tak netrvá

dlouho a kluci zjistí, že se v blátě dá skvěle klouzat. Akel se zoufale snaží zastavit svůj stánek, který se nezadržitelně šine po svahu dolů. Koblihy se kutálejí po nakloněném pultu a padají do bahna.

„Apokalyps,“ mumlá pomalu střízlivějící dědek.

Z oblohy se stále valí voda a pomalu plní šlapací autíčko. Mikrofon s konečnou platností vypoví službu, ale předseda nepřestává mluvit. Je to jako němá groteska, až na to hučení deště a hromu, který čas od času uhodí docela blízko, že sebou bába vždycky škusne a vyděšeně pohlédne k jezeru. Šaman si přidržuje čelenku a pomalu odchází pryč. Až potom se masy lidí dají do hypnoticky pomalého pohybu. Předseda závodu pomalu svěsí ruku s mikrofonem, voda mu teče pod límec saka i za košili. Vyčítavě hledí na oblohu. Nami si nedokáže pomoci, ovládne ho nezvladatelný záchvat smíchu, chechtá se jako pomínutý, bába po něm loupe očima, ale Nami se směje o to víc, nepřestává se hystericky smát, ani když ho bába za ruku vleče domů.

Nami se přestane smát, až když překročí práh domova, bába ho pleskne přes mokrá stehna a Nami konečně zmlkne, ale stejně pak ještě dlouho do noci škytá.

Ten rok byl na ryby velmi bohatý.

Občas se Nami ráno probudí a slunce mu svítí oknem do postele. Musí to být o prázdninách, protože jindy ho ráno budí bába. Venku je už asi tepleji než uvnitř; z kuchyně Nami slyší dědkův kuřácký kašel a v dálce houkání remorkéru. Rozhodí

na posteli ruce a nohy a upřeně hledí do stropu, kde se suší mateřídouška a kontryhel. Připadá mu, že by takhle mohl strávit zbytek života. Když se na posteli posadí, vidí až na jezero. Protáhne se a oblékne. Na stole v kuchyni má připravené talířem zakryté koblihy, které bába usmažila k snídani, už jsou jen vlažné. Vyběhne ven, rozhodnutý, že tentokrát se mu povede postavit si úkryt ve větvích, ne jako minule, kdy se mu stavba propadla a on si odřel záda.

Jediný strom široko daleko je třešeň s červenohnědým kmenem zasaženým bleskem a polovinou větví se schlou. Nami na ni natahá několik nestejně velkých prken. Smekají se a padají, musí je přichytit provazem. Přitlouká je dědovým tesařským kladivem, které má nejmíň pět kilo. Strom úpí, větve se třesou a prkna ujíždějí a vzpouzejí se, hřebík naprázdno projíždí prknem.

„Kurvafix!“ vykřikne Nami vztekle a zahodí kladivo na zem.

„Co tam děláš, kluku?“ zařve dědek, vychází zrovna z kadibudky. „Ty máš, spratku mizerná, štěstí, že nemáš otce, kterej by tě seřezal!“

Nami se zamyslí a představí si, jak ho otec řeže. Ta představa mu připadá pěkná.

„Jedinej strom nám zničí. Jako by už dost nezkusil,“ huláká dědek směrem k bábě. Ta má jednu ruku založenou v bok, druhou si stíní oči a hledá Namiho.

Nami sedí na zemi za kůlnou a rozbíjí kameny. Zvedá těžké kladivo nad hlavu a z výšky ho pouští a zavírá oči. A znovu, dokud mu po čele netečou čurky potu a kámen není na prach. Uspokojuje ho to. Udiveně hledí na své dlaně,

na kterých mu vyskočily velké puchýře. Zahazuje kladivo do trávy a běží do jezera smýt ze sebe prach.

„Pocem, ty zmetku, já ti natluču!“ volá za ním dědek. Nami běží. Ví, že ho dědek nikdy nedohoní.

„Nevim, ale zdá se mi to divný, jak je ta fabrika na zpracování ryb postavená hned vedle líhně,“ filozofuje sousedka Alea. „Já vim, že ty ryby maj jen malej mozek, ale stejně. To je, jako by ti postavili hřbitov hnedka vedle porodnice, no ne?“

„Dolej nám šardonej, hochu,“ řekne bába a Nami jim do štamprlat dolévá bramborovou pálenku. Pak bába přejede rukou po stole s plastovým ubrusem, povzdechne si a zahledí se do dálky.

„A je jich ňák málo a chcípaj,“ mudruje dál Alea.

„Co?“ odvěti nepřítomně bába. Dneska s Aleou válejí těsto na burek, jeden plátek za druhým, potírají je vrstvou másla a vrší na něj další vrstvu, místo válečků mají metrové dřevěné tyče, stejné jako ve školní tělocvičně. Bába funí, podpírá si rukama boky a prohýbá se v zádech.

„Jeseteři přece,“ odvěti dotčeně Alea.

Dům má modrý nátěr, strop bílý. Dveře z tvrdého akátového dřeva. Díru ve střeše, za pěkného počasí tudy dovnitř vnikají sluneční paprsky, za deště voda. Mezi starými prkny podlahy žijí malí hadi, ale jsou neškodní, před lidskými kroky mizí zpátky do prasklin. Bába říká, že se s nimi v domě drží štěstí, a lije jim do misky mléko.

Dům stojí na malém pahorku, má výhled na jezero, jsou z něj dobře vidět lodě, které se vracejí do přístavu. Na zápraží se zábradlíčkem vede jeden schod. Tam sedává bába, když vyhlíží, jak se muži vracejí domů, a opírá se o stolec. Plete, vyšívá, krájí zeleninu k večeři, loupe brambory, vypeckovává třešně vlásenkou, přijímá návštěvy.

„Nelíbí se mi to,“ říká unaveně. Na horizontu, kde končí jezero, se sbírají těžké mraky, které obyčejně znamenají bouřku.

„Nesejčkej, bábo!“ okřikne ji Alea. „Dolej nám ještě šardonej, Nami. Tyhle mraky z východu tu máme každéj duben.“

Bába vzdychá a sype na vrstvu těsta hruďky ovčího sýra. „Podívej, Duch se mračí. Ještě pořád se zlobí.“

„Buď zticha.“

„Ještě to nestačilo.“

„Kuš!“

„Ještě pořád chce víc!“

Obloha nad jezerem je teď těžká jako olovo, těžkotonážní mraky zaléhají celý obzor jako starý tlustý muž novomanželku o svatební noci. Nami sbírá po zahradě šneky a nosí je na jednu hromádku, je to jeho šnečí školka, rozesažuje šneky po dvou do lavic a mračí se a napomíná je, když neumějí správně odpovědět. Někdy přijde ke slovu i rákoska.

„Bojim se, Aleo,“ řekne bába tiše a svěsí ruce.

„Vždyť já taky, huso,“ řekne Alea a obejmě ji. Obě ženy utvoří sousoší, visí na sobě, tisknou se vši silou, třesou se, pokolikáté už. Jednou někdo udělá sochu rybářovy ženy, která si cloní oči a hledí k obzoru, celé zástupy žen s pravicí o něco svalnatější z toho neustálého vyhlížení.

„Běž pro šamana, Nami!“ zavolá bába.

„Nikam nechod', Nami, babka je vopilá,“ volá Alea. Nami si rukama hladí stehna a čeká na další příkazy.

„Vrátí se, jako vždycky, ty blběno. Tak nehysterči,“ říká Alea a nešikovně bábu hladí po zápěstí.

Když bába vytáhne burek z trouby, už padají první kapky. Žvýkají společně masné těsto, vyhlížejí z okna skrz valící se proudy vody, nikdo nic neříká.

Nami leží na zemi ve svém pokoji v patře a kreslí si v bloku dědkovou fialovou inkoustovou tužkou. Déšť mlátí do skleněných tabulek a vítr plácá uvolněnou plachtou na kůlně. Nami má puštěný tranzistor a poslouchá stejný pořad jako každý večer; klidný ženský hlas odřikává povětrnostní zpravodajství pro námořníky a rybáře na příštích čtyřia dvacet hodin. Příjemný sytý alt odřikává rychlost větru a předpokládané srážky a oblačnost pro jednotlivé oblasti jezera. Mluví o vichru o síle desíti stupňů Beaufortovy stupnice se stejnou vyrovnaností jako o větříku, který šelestí listy stromů, a to Namiho uklidní. Položí hlavu na podlahu a usne. Když se ráno probudí, je obloha jako vymetená a slunce pálí. Nami je rozlámaný a má hlad. Sejde dolů na snídani. Když se podívá na své ruce, zjistí, že je má celé fialové od inkoustové tužky. Na stole v kuchyni hoří svíčka. Bába sedí v koutě, opírá se zády o zeď a doširoka otevřenýma očima hledí před sebe.

Zmizel dědek, Alein manžel a šest dalších rybářů.

Nami je na zastávce autobusu, sedí na chodníku, nohy ve vozovce.

„Co děláš?“ zeptá se Alex. Alex je syn Aley, otec mu zahynul na jezeře společně s Namiho dědkem. Alex je zrzavý a pihovatý, stejně jako jeho matka.

„Střílím Rusáky,“ odpoví Nami nevzrušeně a utře si nos do rukávu.

Po silnici projede gazík a zvíří prach. Rus za volantem kouří a mračí se. Když projede, zvedne Nami imaginární kulomet, přivře oko a pokropí gaz dávkou zprava doleva a zpátky.

„Je na sračky,“ pokývá hlavou Alex a přisedne si. „Čistá práce!“

Práce mají málo, silnice je naddimenzovaná a provoz malý, s výjimkou Dne míru a Dne rybolovu. Občas po ní projede nákladák na cestě do rybího kombinátu nebo těžká technika do přístavu. Pár gazíků, dvakrát třikrát za den autobus. Ráno stádo ovcí na východ, odpoledne zpátky.

Pracují teď spolu, Nami střílí z kulometu, Alex hází ruční granáty, oba se před výbuchem vždycky příkrčí. Vítězně si plácnou, když je exploze spektakulární a vzduchem létají kusy lidských těl a výzbroje. Nami si spokojeně odplivne. Jeho flusanec roluje a nabaluje na sebe prach, až se zastaví u červených tenisek.

„Když budete střílet na rusácký auta, tak dostanete přes držku a vaše rodiče zastřeje,“ řekne hlava nad tenis-kami. Patří holce, je z té nové holčičí školy na náměstí, je asi stejně stará jako oni, devět deset let, a ve vlasech má velkou žlutou mašli.

„Žádný rodiče nemám,“ odvětví Nami a přivře oči.

Holka chvíli kouká, pak pokrčí rameny a jde dál.

„Tu bych mrdal,“ pronese Alex a pokývá hlavou.

„Svojí bábu bys mrdal,“ řekne Nami a znovu plivne do prachu.

Sledují, jak z přístavu vyplouvá zpola naložená kontejnerová loď.

„Celou noc jsem problil,“ řekne Alex světácky.

„Byls plavat v jezeře?“ zeptá se Nami.

„Jo, celý vodpoledne.“

„Taky po koupání bleju.“

Holku s mašlí už není vidět. Obloha zahučí a chvíli nato po ní přeletí tři stíhačky. Oba kluci zamíří své virtuální zbraně a sestřelí stroje z oblohy. Pak si uznale odplivnou do prachu.

Na kopci nad přístavem po obou stranách prašné cesty rybářské domky, na konci cesty stánek se sledi a druhý se slunečnicovými semínky. V létě přijíždí i chlápek s cukrovou vatou, který si pronajímá celou bývalou hospodu na konci ulice. Domky jsou solidní, zděné, většinou přízemní, jen pár — včetně toho, kde bydlí Nami s bábou — má i patro. Říká se tu Na Rybářské a je to neoficiální srdce města.